

Підтримка діалогу між Україною та ЄС щодо угоди про вільну торгівлю

Позиція зацікавлених сторін стосовно питань державних закупівель - січень 2009 р.

Угода про вільну торгівлю між Україною та ЄС передбачатиме поступове наближення українського законодавства до законодавства (acquis) ЄС та забезпечення взаємного доступу до відповідних ринків на усіх рівнях на основі забезпечення національного режиму. Наступні позиції стосовно цих питань були сформульовані в результаті проведення обговорення з різними зацікавленими сторонами в Україні (та цими сторонами між собою). Ці позиції не обов'язково відображають позицію фахівців цього проекту або Уряду Великобританії.

Департамент державних закупівель, Міністерство економіки України

Що стосується наближення до директив ЄС з питань державних закупівель, то Департамент державних закупівель не має принципових проблем із затвердженням цих нових процедур. Департамент усвідомлює відповідні концепції та має бажання реалізувати їх у разі прийняття в Україні відповідного нового закону. Разом з тим, що стосується забезпечення відповідності процедурам ЄС щодо державних закупівель, то тут залишається низка технічних та практичних питань, які потребують врегулювання:

Питання полягає не у тому, чи приймати рішення щодо здійснення апроксимації та прийняття процедур ЄС в сфері державних закупівель, а у тому, який обсяг технічної допомоги та ресурсів є необхідним для реалізації цього..

- Директиви ЄС передбачають створення незалежного суддівського органу, який би відповідав за нагляд та розслідування в сфері державних закупівлі. Разом з тим, за українським законодавством це неможливо, оскільки будь-який державний орган має звітувати Кабінету міністрів, Президенту або Верховній Раді.
- В принципі не існує проблем із поширенням процедур державних закупівель на підприємства комунального сектору та інші державні та приватні компанії, яким був надані "особливі виняткові права." Разом з тим, існує принципова відмінність між визначенням ЄС та українським визначенням, у законодавстві, того, що складає "концесію", та це означатиме необхідність внесення змін до низки законів, в яких ця відмінність проявляється.
- Для того, щоб забезпечити впровадження цих процедур, цей підрозділ повинен буде забезпечити навчальну підготовку персоналу органів, на які поширюються нові процедури державних закупівель, публікацію інформації про тендери (у паперовому та електронному вигляді) та затвердити прийняту в ЄС термінологію щодо державних закупівель (крім інших речей). На цей час Департаменту бракує кадрів та ресурсів для здійснення цих завдань: за розрахунками Департаменту необхідна чисельність штату для цього складає 150 працівників, тоді як зараз у штаті Департаменту працює 31 особа, необхідний бюджет для публікації інформації про тендери (у 2008 році Департамент мав 16 мільйонів гривень виділені на цілі публікацій за 9 місяців, однак у 2009 році ця сума була скорочена до 1 мільйону гривень), а також нову бюджетну лінію для впровадження електронної системи проведення тендерів.
- Цей Департамент не відповідає за питання щодо потенційної участі українських компаній у контрактах країн ЄС щодо державних закупівель, крім того, цьому Департаменту не відомо, який орган зараз є відповідальним або зацікавленим у цій сфері.

Підтримка діалогу між Україною та ЄС щодо угоди про вільну торгівлю

Позиція зацікавлених сторін стосовно питань державних закупівель - січень 2009 р.

Підкомітет Верховної Ради з питань регулювання ринку державних закупівель, державного замовлення, тендерів та діяльності підприємств державної форми власності

Інформаційні заходи, спрямовані на голів політичних партій, стосовно важливості відкритих та прозорих державних закупівель та ефективність державних фінансів є ключовою умовою забезпечення втілення зобов'язань УВТ у дієву політику та законодавство в Україні.

Зараз державні закупівлі в Україні регулюються Постановою Кабінету міністрів, у той час як Верховна Рада вважає, що ця сфера має регулюватися законодавством. Проект закону, який вже пройшов перше читання, зараз перероблюється підкомітетом за технічної підтримки з боку різних політичних фракцій Верховної Ради, однак немає ніякої впевненості, що цей закон буде ухвалений. Також у відповідь на відповідні прохання були надані коментарі Світовим Банком та проектом TACIS. З огляду на діючу версію цього законопроекту, залишається нерегульованими декілька питань:

- Усвідомлення переваг відкритих та прозорих тендерів в сфері державних закупівель депутатами Верховної Ради є досить обмеженим, і більшість депутатів вважають, що це більше питання націоналізму/протекціонізму, ніж питання ефективності витрачання коштів. В умовах існуючого політичного клімату (фінансова криза та майбутні президентські вибори), обмеження участі міжнародних учасників в державних тендерах може виявитися більш популярним, ніж заощадження коштів через конкурентні тендери, які б могли втричі зменшити вартість контрактів.
- Що стосується відповідності директивам ЄС, головним питанням є те, що перевірка дотримання тендерних процедур зараз здійснюється Департаментом Міністерства економіки, тоді як це має здійснювати відповідний незалежний орган.

Департамент законодавчої адаптації, Міністерство юстиції.

Немає проблем із апроксимацією до законів, погоджених із українськими представниками на переговорах, включаючи закони про державні закупівлі. Департамент добре усвідомлює та розуміє ці директиви та є здатним розробити адаптовані українські законопроекти. Разом з тим, реальне питання полягатиме в імplementації на декількох рівнях:

- Верховна Рада буде повинна ухвалити закони про державні закупівлі та при цьому може змінити текст цих законів за власним бажанням. Це означає, що Міністерство юстиції не контролює зміни, що вносяться Радою, що може мати результатом ухвалення такого закону, який не відповідатиме директивам ЄС.
- Галузевим міністерствам в Україні не подобаються процедури державних закупівель, не лише через потенційні "інтереси", але й через те, що такі процедури закупівель вимагають великого обсягу роботи, потребують багато часу та є складними, а державні посадові особи не звикли працювати у таких умовах.
- Бюджетування в Україні також є важливим питанням, оскільки процедури ЄС вимагають більш тривалого часу перед проведенням тендерів, включаючи довгострокове прогнозування. Разом з тим, в Україні бюджети затверджуються швидко, та навіть після затвердження часто кошти не виділяються, або ж надходять ближче до кінця року, після чого вони мають бути витрачені до кінця того ж самого року (за українським законодавством бюджетні кошти не можна переносити на термін понад один рік).

Підтримка діалогу між Україною та ЄС щодо угоди про вільну торгівлю

Позиція зацікавлених сторін стосовно питань державних закупівель - січень 2009 р.

Державне казначейство

Державне казначейство здійснює контроль в сфері державних фінансів в Україні, однак відповідальність за те, як витрачаються державні кошти через тендери – це відповідальність Департаменту державних закупівель, а відповідальність за проведення переговорів покладена на Міністерство економіки.

Має місце недостатнє усвідомлення наслідків змін у системі закупівель для їх діяльності

Міністерство регіонального розвитку та будівництва, Міністерство транспорту та комунікацій, Міністерство комунального господарства України, Державна поштова служба “Укрпошта” та Енергетична компанія України

Ці Міністерства та компанії державної форми власності не виявляють ніякої зацікавленості у переговорах та не розуміють, чому вони мають мати таку зацікавленість. Міністерство економіки несе відповідальність як за державні закупівлі, так і переговори, та ці Міністерства просто дотримуватимуться тих законів та процедур, які будуть прийняті.

Незважаючи на детальні пояснення, наведені у директивах ЄС щодо комунальних підприємств, вони переконані, що вони ніколи не будуть предметом регулювання законодавства про державні закупівлі в Україні

Відкрите акціонерне товариство “Київводоканал”

Як приватна компанія, це товариство вважає, що воно не має ніякого відношення до процедур державних закупівель

Європейська бізнес асоціація

Під час регулярних круглих столів, члени цієї асоціації висловлювалися на підтримку регулювання на основі заявленої позиції ЄБА, яка наведена в Інтернет з адресою www.eba.com.ua/files/documents/FTA_Position_paper_150808_ENG.pdf. Ця позиція закликає до впровадження в Україні європейської системи закупівель на основі прозорості, рівноправного доступу до ринку та недопущення дискримінації. Жоден член – представник України не порушив жодного питання та не продемонстрував зацікавленості в участі у державних тендерах країн ЄС, та жоден член – представник країни ЄС не продемонстрував ніякої зацікавленості щодо участі у державних тендерах в Україні.

Торгово-промислова палата України

штаті Торгово-промислової палати України є фахівці в сфері питань державних закупівель, однак їм невідомо про зацікавленість яких-небудь українських компаній у прийнятті участі у тендерах у країнах ЄС

